

Πλαίσιο Αρχών για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού με γνώμονα το Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο

**ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΜΠΕΙΡΟΓΜΩΜΟΝΩΝ
ΣΥΓΚΛΗΘΕΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΓΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΛΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ**

Εισαγωγικές πληροφορίες και παρατηρήσεις

Το κείμενο με τίτλο «Πλαίσιο αρχών για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού με γνώμονα το Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο» («A principle basis for a just and lasting Cyprus settlement in the light of International and European Law»), είναι αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας που άρχισε το καλοκαίρι του 2004 και ολοκληρώθηκε αρχές φθινοπώρου του 2005. Η προσπάθεια αυτή άρχισε στο πλαίσιο της «Επιστημονικής Επιτροπής» που δημιουργήθηκε από το Σωματείο «Πανελλήνια Επιτροπή για Ευρωπαϊκή Λύση στην Κύπρο» που ιδρύθηκε το 2004. Η «Επιστημονική Επιτροπή» αποτελείται από τον προεδρεύοντα ομότιμο καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου Γιώργο Κασιμάτη και τα μέλη, τους καθηγητές του Παντείου Πανεπιστημίου Στέλιο Περράκη, Παναγιώτη Ήφαιστο και Χριστόδουλο Γιαλλουρίδη και τον Περικλή Νεάρχου, πρώην σύμβουλο επί διπλω-

ματικών θεμάτων του πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου. Με την Επιστημονική Επιτροπή, επίσης, συνεργάστηκαν τα μέλη του «Διεθνούς Συνδέσμου για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο» που εδρεύει στην Λευκωσία. Στην συνέχεια, η «Πανελλήνια Επιτροπή για Ευρωπαϊκή λύση στην Κύπρο» συγκάλεσε το «Διεθνές Συμβούλιο εμπειρογνομόνων για Ευρωπαϊκή λύση του Κυπριακού» την τελική έκθεση του οποίου και επισυνάπτω. Λεπτομερέστερα κείμενα που παρουσιάστηκαν ως εισηγήσεις στην φάση της επεξεργασίας του τελικού επιστημονικού πορίσματος έχουν ήδη δημοσιευτεί στον Τύπο και πολλά από αυτά βρίσκονται αναρτημένα στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.ifestos.edu.gr/20.htm>.

Εξαρχής, κύριος σκοπός της ομάδας των Ελλήνων και ξένων επιστημόνων ήταν ο περιορισμός των συζητήσεων περί το Κυπριακό σε αυστηρά επιστημονικά πλαίσια που θα αποσύνδεαν την ανάλυση του σχεδίου Ανάν και τις συζητήσεις για την λύση του Κυπριακού Ζητήματος από ιδεολογικά, πολιτικά, κομματικά και εθνικά κριτήρια και που θα παρήγαν αντικειμενικές εκτιμήσεις, συμβατές με το υποχρεωτικό νομικό κεκτημένο του Διεθνούς Δικαίου και του Ευρωπαϊκού Δικαίου. Ο προσδιορισμός αντικειμενικών κριτηρίων είναι εφικτός επειδή η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μέλος του Ο.Η.Ε. και της Ε.Ε. Τόσο η Κυπριακή Δημοκρατία, επίσης, όσο και όλα τα υπόλοιπα εμπλεκόμενα κράτη δεσμεύονται από τις Υψηλές Αρχές του Διεθνούς Δικαίου, από τους Καταστατικούς Χάρτες των διεθνών οργανισμών στους οποίους συμμετέχουν και από τις διεθνείς συμβάσεις που αφορούν τα ανθρωπίνια δικαιώματα, τα εγκλήματα πολέμου και τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Αυτό το πλέγμα σχέσεων και νομικών δεσμεύσεων δημιουργεί για όλα τα εμπλεκόμενα κράτη και για τους αξιωματούχους διεθνών θεσμών — όπως ο γ.γ. του Ο.Η.Ε., οι πολιτικοί ηγέτες της Ευρώπης και οι επίτροποι της Ε.Ε. — ένα απολύτως δεσμευτικό κανονιστικό πλαίσιο (κατά το πλείστον πλήρως ενσωματωμένο στην ενδοκρατική δικαιοταξία των εμπλεκόμενων κρατών). Στο σημείο αυτό, ακριβώς, τονίζεται η διάκριση μεταξύ του δεσμευτικού νομικού πλαισίου που δημιουργούν οι διεθνείς συμβάσεις και ζητημάτων που αφορούν ασαφείς γενικές αρχές Διεθνούς Δικαίου, οι οποίες ενόσω υπάρχουν αίτια πολέμου θα βρίσκονται υπό την αίρεση της ισχύος. Η Κύπρος και η Ελλάδα κατά την διάρκεια της περιόδου 2001-2005, ακριβώς, διέθεταν πολύ μεγαλύτερα περιθώρια πρόταξης θεμιτών, νομίμων και νομιμοποιημένων αξιώσεων εφαρμογής της διεθνούς νομιμότητας. Τόσο οι πολιτικοί επιστήμονες όσο και οι πολιτικοί ηγέτες οφείλουν να γνωρίζουν την διεθνή νομιμότητα και να την προτάσσουν. Εντούτοις, οι πλείστοι δεν το έπραξαν! Γιατί άραγε;

Ο βαθμός και η έκταση που η κοινότητα των Ελλήνων πολιτικών επιστημόνων παρέκαμψε ή παρέβλεψε την διεθνή και ευρωπαϊκή νομιμότητα κα-

θιστώντας την συζήτηση περί το σχέδιο Ανάν κυριολεκτικά ένα θέατρο του παραλόγου, αξίζει να τύχει συστηματικής διερεύνησης. Αυτό θα γίνει μελλοντικά για να συναχθούν τα αναγκαία μαθήματα για τις επιστημονικές, φιλοσοφικές και ιδεολογικές τάσεις στην Ελλάδα. Προς το παρόν, σημειώνουμε ότι στον λεγόμενο ελληνικό επιστημονικό διάλογο των τελευταίων δεκαετιών, όταν κάποιος ανέλυε τους τομείς της διεθνούς ζωής που επηρεάζονται από τις σχέσεις ισχύος, συνήθως εισέπραττε ανοίκειους χαρακτηρισμούς, άσχετους με την ουσία των αναλύσεών του. Για το κατά πόσο τέτοιες άθλιες «δολοφονίες (επιστημονικών) χαρακτήρων» ενδέχεται να υποκινούνταν από έξωθεν κριτήρια και συμφέροντα – σύνηθες σε κοσμοθεωρητικά αδύναμα και πολιτικά εξαρτημένα κράτη – το αφήνω στην κρίση του καθενός. Πολλοί «επιστημονικοί» ρύποι έχουν εκτοξευθεί, πάντως, από ένα ευρύ φάσμα αναλυτών του ακαδημαϊκού και δημοσιογραφικού χώρου της Ελλάδας και του εξωτερικού – συνήθως κοσμοπολίτικων και/ή διεθνιστικών πεποιθήσεων που δημιουργούν προκαταλήψεις υπονομευτικών του επιστημονικού στοχασμού – οι οποίοι για ποικίλους λόγους δεν κατανοούν ή δεν θέλουν να κατανοήσουν την βασική δομή του κόσμου όπως θεμελιώθηκε οντολογικά τους τελευταίους αιώνες. Μερικοί από αυτούς με ιδιαίτερο και με λογικούς όρους ανεξήγητο φανατισμό υποστήριξαν μανιωδώς το σχέδιο Ανάν. Το σχέδιο αυτό, εντούτοις, αναμφίβολα εμπεριέχει και ενσαρκώνει την πιο αντιπροσωπευτική εκδοχή των διεθνοφασιστικών και νεοαποικιακών αξιώσεων στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα. Το σχέδιο Ανάν όχι μόνον αποτελεί προϊόν αναθεωρητικής-ηγεμονικής χρήσης της ισχύος αλλά, επιπλέον, παραβιάζει όλα τα κεκτημένα του πολιτικού και νομικού πολιτισμού στις διακρατικές σχέσεις. Ερωτώ: Πώς πρέπει να κρίνει κάποιος τους υποστηρικτές αυτού του διεστραμμένου σχεδίου, ιδιαίτερα τους φανατικούς και διαχρονικά αμετανόητους;

Ένα τέτοιο σοβινιστικό και διεθνοφασιστικό κείμενο, νομικά παράνομο και πολιτικά αθέμιτο, δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί παρά μόνον αν οι ίδιοι οι ενδιαφερόμενοι το αποδέχονταν ψηφίζοντάς το, γεγονός που εξηγεί τις πρωτοφανείς αφόρητες πιέσεις των ηγεμονικών δυνάμεων και πολλών ντόπιων νεροκουβαλητών – βλ. <http://www.ifestos.edu.gr/26.htm> και <http://www.ifestos.edu.gr/27.htm> – επί των Κυπρίων από το 2001 μέχρι το 2005. Με αναλύσεις που αγγίζουν τα όρια της «επιστημονικής παραπληροφόρησης» για το περιεχόμενο του σχεδίου αυτού, με πολιτικούς εξαναγκασμούς, με τελεσίγραφα και με εκδραστικά διλήμματα επιχειρήθηκε ο εξαναγκασμός της κυπριακής λαϊκής κυριαρχίας, χωρίς, εντούτοις, αποτέλεσμα, επειδή το ένστικτο επιβίωσης και ο ορθολογισμός της κυπριακής κοινωνίας οδήγησε στην συντριπτική καταψήφισή του στις 24 Απριλίου 2004. Κατά την εκτίμησή μου, οι πιο πάνω στάσεις υπέρ του διεστραμμένου αυτού σχεδίου, αν δεν πρόκειται για απόλυτη εθελουφλία ή απόλυτη αγραμματοσύνη, φανερώνουν

την πραγματική κοσμοθεωρητική ταυτότητα όσων κατά καιρούς ενδύονται «ιδεαλιστικούς», «μετριοπαθείς» και «ειρηνόφιλους» μανδύες για να επισκιαστεί η πραγματικότητα, δηλαδή η συμφέρουσα για την εκάστοτε επικυρίαρχη ηγεμονική δύναμη υπονόμηση των θεσμών ελευθερίας των κυρίαρχων κοινωνιών (δηλαδή, η υπονόμηση των κρατικών δομών που εξ ορισμού αποτελούν τον κύριο στόχο των αλληλένδετων ηγεμονικών, διεθνιστικών και κοσμοπολιτικών παραδοχών όλων των αποχρώσεων). Όσοι ενέχονται, φανερώθηκαν και εκτέθηκαν παντοτινά και ανεπανόρθωτα.

Οι πολιτικοί επιστήμονες είναι επιστημονικά ασυγχώρητοι εάν δεν διακρίνουν την κατάφωρη παραβίαση της διεθνούς νομιμότητας και οι πολιτικοί ηγέτες που δεν την γνωρίζουν ή αμελούν να την επικαλεστούν, επιδεικνύουν μεγάλη πολιτική ανευθυνότητα επειδή δεν την προτάσσουν για να στηρίξουν τα νόμιμα, θεμιτά και νομιμοποιημένα συμφέροντα της κοινωνίας που αντιπροσωπεύουν. Σε κάθε περίπτωση, εξ αντικειμένου, η πλειονότητα της μεγάλης μάζας των καλοπληρωμένων ειδικών του Διεθνούς Δικαίου, του Συνταγματικού Δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του Ευρωπαϊκού Δικαίου στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Ευρώπη δεν εκπλήρωσαν το δεοντολογικά υποχρεωτικό γι' αυτούς έργο ακριβούς και αντικειμενικής αναζήτησης της επιστημονικής αλήθειας αναφορικά με το κρίσιμο αυτό ζήτημα που αφορά την ανθρώπινη ελευθερία, την περιφερειακή σταθερότητα και την διεθνή ειρήνη. Πολλοί σιώπησαν, αρκετοί προτίμησαν να επιδίδονται σε «επιτήδεια ουδέτερα αναμασήματα» άσχετων και ανούσιων ιδεών για «μεταεθνικούς κόσμους» των οποίων η Κύπρος θα αποτελούσε πειραματόζωο και άλλοι προσχώρησαν στο ολισθηρό πεδίο της πολιτικής προπαγάνδας και των ιδεολογικοπολιτικών εκλογικεύσεων υπέρ ενός εξ αντικειμένου διεθνοπολιτικά εγκληματικού και επιστημονικά διεστραμμένου σχεδίου αμιγούς νεοαποικιακής έμπνευσης.

Όσον αφορά στο ευρωπαϊκό κεκτημένο πιο συγκεκριμένα, θα πρόσθετα με νόημα, πως μια μεγάλη «στρατιά» «ειδικών για τα ευρωπαϊκά» δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στην είσπραξη τεράστιων χρηματοδοτήσεων επιστημονικά ασήμαντων ζητημάτων και την χρήση βαρύγδουπων τίτλων ή την συχνότατη συμμετοχή σε πλουσιοπάροχα συνέδρια όπου αφθονούν οι πολυτέλειες αλλά σπανίζουν οι επιστημονικού χαρακτήρα αναλύσεις. Τα μέλη αυτής της «στρατίας» που κινδυνεύει να γίνει πλέον συντεχνία, έχει επιστημονική, δεοντολογική και ηθική υποχρέωση να αναζητεί διαρκώς, να θεμελιώνει και να δημοσιοποιεί την επιστημονική αλήθεια (τουλάχιστον αυτή που φαίνεται διά γυμνού οφθαλμού).

Για τον προσεκτικό πολίτη, τα αίτια των ακατάσχετων εισροών πολιτικού ανορθολογισμού στον ελλαδικό, κυπριακό και ευρωπαϊκό δημόσιο διάλογο δεν είναι άγνωστα. Το σχέδιο Ανάν, πάντως, αποτελεί την καλύτερη, ίσως, περίπτωση μελέτης των βαθύτερων φιλοσοφικών και ιδεολογικών αιτίων της

παρακμής της διανόησης και ιδιαίτερα της ακαδημαϊκής κοινότητας των πολιτικών επιστημόνων. Με βάση τις επιδόσεις της στην συγκεκριμένη περίπτωση, κάποιος θεμιτά διερωτάται, κατά πόσο είναι σκόπιμο να δεσμεύονται τεράστιοι δημόσιοι πόροι για πανεπιστημιακή μόρφωση για να παράγονται, συνειδητά ή ασυνειδητά, είναι αδιάφορο, αναλύσεις που προκαλούν ποταμούς πολιτικού ανορθολογισμού.

Η «Επιστημονική Επιτροπή για μια Ευρωπαϊκή λύση του Κυπριακού», πέραν των οικείων αναλύσεων που ήδη δημοσιοποιήθηκαν, συνεργάστηκε με την προαναφερθείσα ομάδα διακεκριμένων επιστημόνων από την υπόλοιπη Ευρώπη, οι οποίοι, παράγοντας την έκθεση που παραθέτουμε πιο κάτω, διέσωσαν ίσως την τιμή των Ευρωπαίων ειδικών του Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου. Η έκθεση αυτή, ίσως επειδή σφυρηλατήθηκε επί ένα χρόνο από μια διεθνή ομάδα που αγωνιούσε για την πορεία της επιστήμης που υπηρετεί, εκτιμώ ότι είναι επιστημονικά ακλόνητη. Ήδη, δύο σχεδόν χρόνια μετά την δημοσιοποίησή της κανείς δεν τόλμησε να την αμφισβητήσει, είτε επιστημονικά είτε πολιτικά. Τα κύρια σημεία, εξάλλου, σταδιακά γίνονται η επίσημη πλατφόρμα πολλών στην Ευρώπη ως βάση ειρηνικής επίλυσης του Κυπριακού. Το πρόβλημα, βεβαίως, ήταν, αυτή η πλατφόρμα να ήταν η διαπραγματευτική βάση την περίοδο 2002-2004 αντί η υπόθεση να αφεθεί στα χέρια του των κ.κ. Χάνεου (Βρετανός αξιωματούχος που πρωτοστάτησε στην σύνταξη του σχεδίου Ανάν) και Ντε Σότο (αξιωματούχος του Ο.Η.Ε. που μετέτρεψε τον Ο.Η.Ε. και τον γ.γ. του σε όργανο ευτελών και εφήμερων στρατηγικών συμφερόντων). Όπως όλοι γνωρίζουμε, η χρονική συγκυρία (timing) που εκδηλώνονται ενέργειες, θέσεις και συμπεριφορές έχει μεγάλη σημασία για την πολιτική έκβαση των διεθνών προβλημάτων...

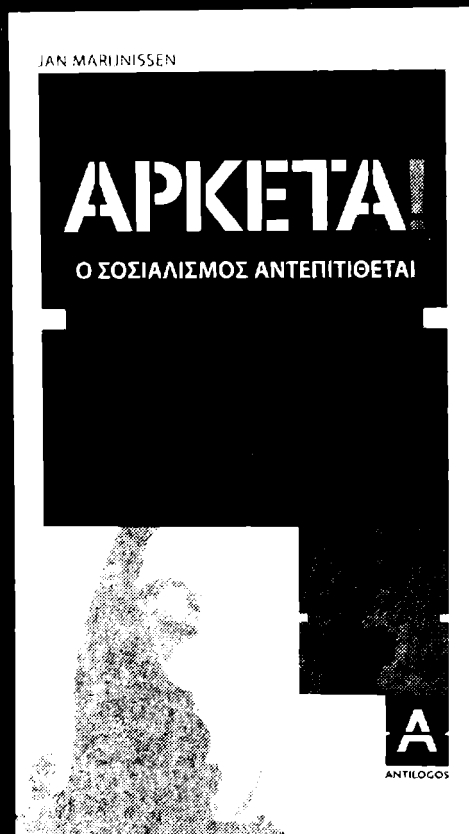
Το κείμενο της διεθνούς ομάδας εμπειρογνομώνων αποτελεί πλέον επιστημονικό κεκτημένο στον χώρο των κοινωνικών επιστημών. Αποτελεί οπωσδήποτε κείμενο αναφοράς και βάση περαιτέρω ουσιαστικής συζήτησης για μια βιώσιμη λύση του Κυπριακού Ζητήματος, ενδεχόμενο το οποίο λόγω του σχεδίου Ανάν δυστυχώς απομακρύνθηκε και πάλιν. Οι σωρευμένες πλέον αντιδράσεις πολιτικών φορέων της Κύπρου, της Ελλάδας και της Ευρώπης μετά την επίσημη παρουσίαση της έκθεσης, επιβεβαιώνουν αυτήν την εκτίμηση. Σημειώνεται, επίσης, ότι εκατοντάδες άλλοι ακαδημαϊκοί από όλο τον κόσμο συνυπέγραψαν «την έκθεση των εμπειρογνομώνων για μια ευρωπαϊκή λύση του Κυπριακού».

Παναγιώτης Ήφαιστος*

* ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΕΤΡΑΔΙΩΝ

Ο Παναγιώτης Ήφαιστος, είναι καθηγητής Διεθνών Σχέσεων-Στρατηγικών Σπουδών στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Από τις εκδόσεις
ANTILOGOS

JAN MARIJNISSEN

ARKEΤΑΙ Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ ΑΝΤΕΠΙΤΙΘΕΤΑΙ

Αυτό είναι το καλύτερο βιβλίο για το σοσιαλισμό το οποίο έχω διαβάσει την τελευταία δεκαετία, ίσως και περισσότερο. Το συστήνω ανεπιφύλακτα σε ανθρώπους όλων των ηλικιών, σε όλες τις χώρες, οι οποίοι θέλουν να καταλάβουν τι συμβαίνει στον κόσμο και τι είναι ο σοσιαλισμός...

...Χρησιμοποιώντας παραδείγματα από πολλές χώρες, ο Γιάν Μαρένισεν εξηγεί αυτά που οι νεοφιλελεύθεροι έχουν κάνει στην κοινωνία, τις επιπτώσεις τους στη ζωή μας και το πώς η φιλοσοφία τους έχει καταστρέψει στην πραγματικότητα τις δημοκρατικές σοσιαλιστικές παραδόσεις... ανιχνεύει την επανεμφάνιση της Δεξιάς με τη μορφή του νεοφιλελευθερισμού και τον επιδέξιο τρόπο με τον οποίο έπεισε πολλές ηγετικές φυσιογνωμίες της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας ότι δεν υπάρχει καμία εναλλακτική πολιτική εκτός από την υποταγή στα δικά της δόγματα.

...Παρά τις προειδοποιήσεις που εκπέμπει και τη ζοφερή εικόνα της νέας τυραννίας που σκιαγραφεί, ο Γιάν Μαρένισεν διατηρεί την αισιοδοξία του για τη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου... Αυτή η αισιοδοξία δεν βασίζεται σε μια σειρά έτοιμων σχεδίων δράσης αλλά -όπως πρέπει να κάνουν όλοι οι πραγματικοί σοσιαλιστές- στην εμπιστοσύνη του στους ανθρώπους και στους λαούς.

Tony Benn

Πρόεδρος της Συμμαχίας Σταματήστε τον Πόλεμο

Πραξιτέλους 29, 10560 Αθήνα
Τ 210 3214498, F 210 3213578
E info@antilogos.gr